

# *XVIII Jornades ACEBA*

*Sostenibilitat i eficiència en salut*

4 de desembre de 2014  
Col·legi Oficial de Metges de Barcelona

# **LA NOVA DIRECTIVA EUROPEA SOBRE CONTRACTACIÓ PÚBLICA. UNA OPORTUNITAT PER A LES EBA's**

**Josep Lluís Lafarga Traver**

**XVIII Jornades ACEBA**

*Sostenibilitat i eficiència en salut*

- **1. Introducció**
- **Traspàs de serveis (1.981):**
  - Dispositius INSALUD
  - Centres, serveis i establiments de titularitat diversa (pública i privada)
- **LLOSC (1990):**
  - Formes de gestió diverses (directes, indirectes i compartides): ICS, empreses públiques, consorcis administratius, contractes de gestió de serveis públics, participació en entitats de qualsevol mena admeses en Dret, etc.
- **Llei 11/1995, de 29 de setembre, de modificació LLOSC: Model genuí de gestió participativa dels professionals del sistema sanitari públic: EBA's**

- **2. Precedents immediats**

- **2.1 Unió europea**

- *Llibre verd sobre el personal sanitari europeu  
(Paper de les empreses sanitàries professionals)*
- *Small Business Act (SBA)*

- **2.2 Catalunya**

- *Informe CARIC “Catalunya visió i objectius econòmics de futur.  
Desembre 2012”*
- *Acord del Govern de 16 d’abril de 2013, de mesures per facilitar  
l’accés de les petites i mitjanes empreses a la contractació pública.*
- *Moció 3/X del Parlament de Catalunya, sobre les polítiques de salut  
(Informe del grup d’experts en polítiques i contractació pública)*

- **DIRECTIVA 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014**

**Justificació**

- Crisi econòmica
- Redefinició de polítiques públiques

**Principis**

- Estratègia Europa 2020 (programa de modernització del sistema públic de contractació ordenat al creixement en un context de globalització econòmica)
- Contractació pública: eina dels ens públics al servei de les polítiques públiques.

**Efectes**

- Deroga i substitueix les directives sobre contractació pública del 2004

- **Article 76 Directiva 2014/24/UE**

«1. Els Estats membres establiran **normes nacionals per a l'adjudicació dels contractes subjectes al que disposa el present capítol (serveis sanitaris, educatius i socials)**, a fi de garantir que els poders adjudicadors respecten els **principis de transparència i d'igualtat de tracte dels poders econòmics**. Els Estats membres han de ser lliures de determinar les normes de procediment aplicable, sempre que aquestes normes permetin als poders adjudicadors tenir en compte l'especificitat dels serveis en qüestió.

2. Els Estats membres han de vetllar perquè els poders adjudicadors puguin tenir en compte la necessitat de garantir la qualitat, la continuïtat, l'accessibilitat, l'asequibilitat, la disponibilitat i l'exhaustivitat dels serveis (sanitaris, educatius i socials), les necessitats específiques de les diferents categories d'usuaris, inclosos els grups desfavorits i vulnerables, la implicació i la responsabilització dels usuaris i la innovació. ..."

- **Article 76 Directiva 2014/24/UE**

### **Efectes**

- Imposa als Estats membres **l'obligació de regular de forma específica i diferenciada la contractació pública dels serveis sanitaris, educatius i socials** (tant pel que fa als aspectes substantius, com de procediment) **dels restants serveis públics per tal d'assegurar la consecució dels objectius polítics i els valors dels sistemes sanitari, educatiu i social de l'Estat membre respectiu** o autoritat política competent, respectant la transparència i la igualtat de tracte entre els licitadors.
- **Reconeixement del fracàs de l'actual marc regulatori uniforme per a la gestió dels serveis sanitaris, educatius i socials**, l'aplicació del qual ha portat a adjudicar la provisió d'aquests serveis a entitats que persegueixen un lucre especulatiu, que no tenen experiència en la gestió dels serveis públics, ni arrelament sectorial i territorial que els permeti garantir els objectius polítics i els valors propis del sistema sanitari, educatiu i social de cada Estat membre o autoritat política competent.

- **Article 76 Directiva 2014/24/UE**

**D'acord amb això, la llei de transposició de la Directiva ha d'incorporar les previsions següents:**

**1.1 Sobre la solvència de les empreses candidates:**

- **Exigència de solvència econòmica i financera suficient per a la prestació del servei de què es tracti acreditada, entre altres mitjans, mitjançant la declaració sobre el volum de negoci en l'àmbit d'activitats corresponent a l'objecte del contracte** referida als últims tres anys en una quantia no inferior al 95% del preu anual del contracte a què es concorre (sense IVA).
- **Exigència, com a criteri de solvència tècnica o professional, d'experiència en la gestió de serveis vinculats amb l'objecte del contracte** de què es tracti, en virtut d'un contracte, almenys, executat a satisfacció del poder adjudicador de característiques similars en el seu contingut i abast (àmbit poblacional i territorial) durant un període de temps no inferior a tres anys i per un import anual no inferior a un 60% del preu anual del contracte al qual es concorre (sense IVA).
- **Exigència, com a criteri de solvència tècnica (fiabilitat), de destinar un percentatge mínim no inferior al 80 % dels beneficis anuals per a la seva reinversió en la millora de la gestió dels serveis objecte del contracte.**



- **Article 76 Directiva 2014/24/UE**

**D'acord amb això, la llei de transposició de la Directiva ha d'incorporar les previsions següents:**

**1.2 Sobre els criteris d'adjudicació:**

- **Exigència de ponderació superior dels criteris de valoració mitjançant un judici de valor (subjectius) (> o = 51%) sobre la ponderació dels criteris avaluables de forma automàtica (objectius) (< o = 49%), i d'un comitè d'experts no integrats en l'òrgan proponent del contracte per a l'avaluació de les ofertes conforme a aquells criteris.**
- **Exigència d'obtenció d'una puntuació mínima del 80% de la valoració màxima corresponent als criteris subjectius (avaluables mitjançant un judici de valor) per accedir a la valoració dels criteris objectius (avaluables automàticament).**
- **Exigència de valorar com a criteris subjectius (avaluables mitjançant un judici de valor) l'ampliació i millora per damunt dels requisits mínims exigits en el plec de clàusules administratives particulars, els aspectes següents, d'acord amb la presentació per les empreses candidates d'un pla de gestió dels serveis objecte del contracte :**

- **Article 76 Directiva 2014/24/UE**
- a) Objectius assistencials adequats a l'objecte del contracte (atenent al seu contingut i abast).
- b) Mitjans de control i garantia de la qualitat dels serveis objecte del contracte.
- c) Mitjans i instruments per afavorir l'accessibilitat i la resolució dels serveis objecte del contracte.
- d) Mecanismes per possibilitar la participació dels professionals en la gestió dels serveis objecte del contracte.
- e) Instruments i estratègies de millora de la gestió i prestació dels serveis objecte del contracte.

- f) Mecanismes de potenciació de l'autonomia de gestió dels professionals.
- g) Metodologia i instruments emprats en el seguiment de la prestació dels serveis objecte del contracte mitjançant sistemes de control interns i externs per avaluar la gestió i millorar la qualitat assistencial o educativa, segons escaigui.
- h ) Mitjans tècnics i aplicacions tecnològiques i informàtiques ordenats a la gestió dels serveis objecte del contracte i el control de la mateixa.
- i) Mitjans i estratègies per a la potenciació del treball en xarxa amb altres dispositius assistencials o educatius, segons escaigui .

## **Article 76 Directiva 2014/24/UE**

**- Exigència de valorar com a criteris subjectius (avaluables mitjançant un judici de valor) els aspectes següents relatius a l'organització dels mitjans personals ordenats a l'execució del contracte:**

- a) Adequació de l'organigrama a l'objecte del contracte, atenent al contingut i l'abast del mateix.
- b) Idoneïtat dels professionals proposats per a l'exercici de les funcions directives corresponents (atenent a la seva formació, experiència i professionalitat).
- c) Idoneïtat de la plantilla de personal, amb expressa valoració de la relació del personal ordenat a l'execució del contracte.
- d) Programa de formació dels treballadors, especialment en les matèries que incideixen directament en la gestió, investigació i innovació dels serveis objecte del contracte.

- **e) Participació dels treballadors en el percentatge dels beneficis no destinats per a la seva reinversió en la gestió dels serveis objecte del contracte.**
- **f) Mecanismes de potenciació de l'autonomia de gestió dels professionals.**
- g) Metodologia i instruments emprats en el seguiment de les prestacions i dels serveis objecte del contracte mitjançant sistemes de control interns i externs per avaluar la gestió i millorar la qualitat assistencial o educativa, segons s'escaigui.
- h) Mitjans tècnics i aplicacions tecnològiques i informàtiques ordenats a la gestió dels serveis objecte del contracte i el control de la mateixa.
- i) Mitjans i estratègies per a la potenciació del treball en xarxa amb altres dispositius assistencials o educatius, segons s'escaigui.

- **Article 76 Directiva 2014/24/UE**

**- Exigència d'incorporar en els plecs els criteris de valoració de les ofertes següents:**

- a) **Socials**, amb vista a fomentar la contractació de col·lectius amb discapacitats o en risc d'exclusió social i el foment de l'ocupació de joves, dones i majors de 50 anys.
- b) **Mediambientals**, especialment els relacionats amb la millora dels mitjans i estratègies orientats a la gestió dels residus sanitaris.
- c) **Organitzatius**, com la valoració de la proximitat de les empreses candidates o de les seves estructures de gestió i control al centre de treball, si això repercuteix en una major eficiència en l'execució del contracte o del control d'aquesta execució per part del poder adjudicador.

- **Article 76 Directiva 2014/24/UE**
- **d) Econòmics, com l'increment del percentatge mínim dels beneficis anuals establert com a criteri de solvència tècnica per a la seva reinversió en la millora de la gestió dels serveis objecte del contracte.**
- **e) Corporatius, com el fet que es tracti d'una entitat sense ànim de lucre, amb personalitat jurídica, sempre que la seva activitat tingui relació directa amb l'objecte del contracte segons els seus estatuts o normes fundacionals i estigui inscrita en el registre oficial corresponent. O bé vinculats a la responsabilitat social corporativa, com la participació activa dels treballadors en la governança de l'empresa i la gestió dels serveis objecte del contracte, i el fet que l'empresa licitadora tingui polítiques acreditades de comerç just o altres.**
- **f) Estratègics, com ara la participació en aliances estratègiques i el treball en xarxa per a la millora de la gestió dels serveis objecte del contracte.**

- **Article 76 Directiva 2014/24/UE**
  - Així mateix, s'ha d'establir expressament la possibilitat d'incloure en els plecs mecanismes que permetin apreciar i justificar les ofertes desproporcionades o anormals, mitjançant fórmules *ad hoc* tant pel que fa a l'oferta tècnica com a l'oferta econòmica, (p.e.: l'incompliment de disposicions d'obligat compliment en matèria de protecció de l'ocupació, condicions de treball o costos salarials mínims per categoria professional), i requerint el desglossament dels preus per acreditar la viabilitat de les proposicions econòmiques, si és el cas.



- **Article 77 de la Directiva 214/24/UE**

*«1 . Els Estats membres podran disposar que els poders adjudicadors estiguin facultats per **reservar a determinades organitzacions el dret de participació en procediments d'adjudicació de contractes públics exclusivament en el cas dels serveis socials, educatius i de salut ...***

- *2. Les organitzacions a què es refereix l'apartat 1 han de complir totes les **condicions següents** :*
  - 
  - *A) que el seu objectiu sigui la realització d'una **missió de servei públic** vinculada a la prestació dels serveis previstos en l'apartat 1;*
    -
  - *B) que els beneficis es reinverteixin per tal d'assolir l'**objectiu de l'organització**; en cas que es distribueixin o redistribueixin beneficis, la distribució o redistribució s'ha de basar en consideracions de participació;*
    -
  - *C) que les estructures de direcció o propietat de l'organització que executi el contracte es **basin en la propietat dels empleats o en principis de participació** o exigeixin la participació activa dels empleats, els usuaris o les parts interessades, i*
    -

- ***D) que el poder adjudicador que es tracti no hagi adjudicat a l'organització un contracte per als serveis en qüestió d'acord amb aquest article en els tres anys precedents.***
- ***3. La durada màxima del contracte no excedirà de tres anys.***
- ***4. En la convocatòria de licitació es farà referència a aquest article. ...”***

- **Article 77 Directiva 2014/24/UE**
- **A aquest respecte, la proposta que es promou no és altra que la llei de transposició de la Directiva reproduïx fidelment el precepte recentment transcrit per tal que els poders adjudicadors puguin reservar la gestió dels serveis públics de salut, educatius i socials a organitzacions que compleixin els requisits exposats per tal de promoure i facilitar que la prestació d'aquests serveis s'ajusti en la major mesura possible als valors polítics dels sistemes sanitari, educatiu i social (que en el cas de l'Estat espanyol determinen les Comunitats Autònomes en molt bona mesura).**
- **En qualsevol cas, el CatSalut, en la seva condició de poder adjudicador, podrà en el futur reservar determinades àrees bàsiques de salut (podrien ser, perquè no, un 15%, un 20% o un 25% de les àrees bàsiques de salut de Catalunya) per tal de promoure procediments d'adjudicació als quals hi puguin concórrer exclusivament entitats de base associativa (EBA's), sempre que compleixin les condicions que determina aquest precepte i, en conseqüència, sempre que no hagin estat adjudicatàries del mateix contracte que es licita en els darrers tres anys i que el contracte licitat tingui una durada màxima de tres anys.**